

Handläggare
Monica Petersson
Susanna Hjort

Datum
2018-08-06

Diarienummer
OSN-2018-0388

Omsorgsnämnden

Yttrande om förslag till Mål och budget 2019 med plan för 2020-2021

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta förslaget till Mål och budget 2019 med plan för 2010-2021, avseende nämndens ansvarsområde, med de justeringar som framgår av **bilaga 1**, samt

att föreslå kommunfullmäktige att fastställa avgifter, enligt **bilaga 2**, samt

att föreslå kommunfullmäktige att fastställa tillämpningsanvisningar för avgifter inom omsorg om äldre och funktionsnedsatta 2019 enligt **bilaga 3**.

Sammanfattning

I förslaget till Mål och budget 2019 har nämnden färre uppdrag än tidigare. För att nämnden ska kunna genomföra sina uppdrag i Mål och budget och följa de program och policys som är antagna av kommunfullmäktige så är det bra med färre styrsignaler. Uppdragen omfattar inte heller nämndens grunduppdrag som styrs av lagar och författningar. Nämnden ser det även som positivt med utökade medel om 15 mnkr för att bygga fler gruppboenden för att kunna verkställa besluten om bostad med särskild service enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS. Samtidigt ser nämnden nödvändigheten i en omfördelning, i föreslagna tilldelad ekonomiska ram för 2019, främst från insatser enligt socialtjänstlagen, SoL, till LSS-verksamheten.

Omsorgsförvaltningen föreslår att ett av uppdragen i Mål och budget 2019 skrivs om. ”I syfte att skapa fler träffpunkter och möjlighet till anpassad friskvård utreda villkor samt finansiering för möjliga partnerskap med det civila samhället (KS, ÄLN, SCN, OSN och IFN) ”

Förvaltningen menar att det vore bättre om uppdraget inte enbart var fokuserat på partnerskap utan ett bredare uppdrag för att Uppsala kommun ska kunna förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att ta del av anpassad friskvård. I det arbetet behöver förvaltningen samverka med övriga förvaltningar, det civila samhället och regionen.

Äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen har gemensamt berett tillämpningsanvisningarna för avgifter inom omsorg om äldre och funktionsnedsatta. Avgifterna för hemtjänst, matdistribution och hälso- och sjukvård föreslås höjas. Övriga avgifter vilket även inbegriper matavgifter inom verksamhet enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) höjs med prisbasbeloppet för 2019 i enlighet med tidigare beslut fattade av kommunfullmäktige.

Ärendet

Kommunstyrelsen har, enligt planeringsdirektiv för mål- och budgetprocessen, den 13 juni, beslutat att remittera ärendet till samtliga nämnder för kvalitetssäkring och kompletteringar med taxor och avgifter.

Ärendet har beretts i omsorgsnämnden och det framlagda förslaget för nämndens ansvarsområde föreslås underställas kommunfullmäktige för beslut om Mål och budget 2019 med plan för 2020–2021 enligt bilaga 1.

Bilaga 1 Yttrande om förslag till Mål och budget för 2019 och plan för 2020-2021

Bilaga 2 Taxor och avgifter

Bilaga 3 Tillämpningsanvisningar för avgifter inom omsorg om äldre och funktionsnedsatta 2019

Omsorgsförvaltningen

Magnus Johannesson
Tf. direktör

Handläggare
Monica Petersson
Susanna Hjort

Datum
2018-08-06

Diarienummer
OSN-2018-0388

Kommunfullmäktige

Yttrande över Mål och budget 2019 och plan för 2020-2021

Ärendet har beretts av omsorgsnämnden och kommunfullmäktige föreslås anta Mål och budget 2019 med plan för 2020-2021 inom nämndens ansvarsområde med de justeringar som föreslås i detta yttrande samt fastställa taxor och avgifter enligt bilaga.

Sammanfattning

I förslaget till Mål och budget 2019 har nämnden färre uppdrag än tidigare. För att nämnden ska kunna genomföra sina uppdrag i Mål och budget och följa de program och policys som är antagna av kommunfullmäktige så är det bra med färre styrsignaler. Uppdragen omfattar inte heller nämndens grunduppdrag som styrs av lagar och författningar. Nämnden ser det även som positivt med utökade medel om 15 mnkr för att bygga fler gruppboenden för att kunna verkställa besluten om bostad med särskild service enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS. Samtidigt ser nämnden nödvändigheten i en omfördelning, i förslagen tilldelad ekonomiska ram för 2019, främst från insatser enligt socialtjänstlagen, SoL, till LSS-verksamheten.

Omsorgsförvaltningen föreslår att ett av uppdragen i Mål och budget 2019 skrivs om. ”I syfte att skapa fler träffpunkter och möjlighet till anpassad friskvård utreda villkor samt finansiering för möjliga partnerskap med det civila samhället (KS, ÄLN, SCN, OSN och IFN)”

Förvaltningen menar att det vore bättre om uppdraget inte enbart var fokuserat på partnerskap utan ett bredare uppdrag för att Uppsala kommun ska kunna förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att ta del av anpassad friskvård. I det arbetet behöver förvaltningen samverka med övriga förvaltningar, det civila samhället och regionen.

Äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen har gemensamt berett tillämpningsanvisningarna för avgifter inom omsorg om äldre och funktionsnedsatta. Avgifterna för hemtjänst, matdistribution och hälso- och sjukvård föreslås höjas. Övriga avgifter vilket även inbegriper matavgifter inom verksamhet enligt LSS höjs med prisbasbeloppet för 2019 i enlighet med tidigare beslut fattade av kommunfullmäktige.

Förslag till justeringar i Mål och budget för 2019 med plan för 2020-2021

Kommunbidrag

Kommunbidraget för omsorgsnämnden (OSN) 2019 är enligt förslaget 1 623 695 tkr, vilket är en uppräknings från 2018 med 45 935 tkr. Nedan framgår nämndens sammanställning av kommunbidraget per verksamhetsområde 2018 och en jämförelse med budget 2018 samt förslag på fördelning 2019 och nytt förslag på fördelning 2019:

	Mål och budget	Budget.	Diff	Diff mot budgeterad		Förslag 2019
	2018	Nettokostn 2018		Mål och budget 2019	kostnad 2018	
	1 577 759,80	-1 577 759,90	-0,10	1 623 694,60	45 934,70	1 623 694,63
Politisk verksamhet (1)	1 578,40	-1 578,00	0,40	1 577,80	-0,20	1 577,80
Vård och omsorg om äldre enligt SoL och HSL (52)	126 799,80	-98 517,20	28 282,60	129 729,80	31 212,60	95 344,02
Öppna insatser för funktionsnedsatta (53)	29 873,50	-35 186,70	-5 313,20	30 365,10	-4 821,60	31 668,03
Vård och omsorg om funktionsnedsatta enligt SoL och HSL (54)	371 895,70	-333 596,60	38 299,10	378 304,90	44 708,30	333 596,60
Insatser enligt LSS och SFB (55)	1 047 612,40	-1 108 881,40	-61 269,00	1 083 717,00	-25 164,40	1 161 508,18

Under 2017 visade LSS-verksamheten ett underskott mot tilldelad ram med 45 621 tkr och 2018 visar lagd budget jämfört tilldelat kommunbidrag på ett underskott för LSS-verksamheten på 61 269 tkr. Sedan 2015 har nettokostnaderna för LSS ökat med mellan 3 % till 5 % årligen. Samtidigt visar insatser enligt SoL och HSL ett budgeterat överskott 2018 på 66 582 tkr. För att få en mer rättvisande bild av insatser enligt LSS föreslås att kommunbidraget justeras och flyttas från insatser enligt SoL och HSL enligt förslaget ovan (se kolumn längst till höger).

Under mål 7 i Mål och budget finns följande uppdrag:

I syfte att skapa fler träffpunkter och möjlighet till anpassad friskvård utreda villkor samt finansiering för möjliga partnerskap med det civila samhället (KS, ÄLN, SCN, OSN och IFN)

Oavsett funktionsnedsättning mår alla bättre av en bra livsstil där friskvård och fysisk aktivitet är en viktig faktor för en god hälsa och välbefinnande på kort och lång sikt. Speciellt viktigt är detta för ungdomar och unga vuxna med funktionsnedsättning då de löper större risk för ohälsa samtidigt som de har en mer begränsad möjlighet till fysisk aktivitet än personer utan funktionsnedsättning. Studier visar att eftersom marginalerna för att t.ex. klara sitt arbete och sin vardag är mindre för personer med funktionsnedsättning är de mera beroende av regelbunden träning för att upprätthålla sin funktion och kondition än personer utan funktionsnedsättning.

I Uppsala kommun finns det möjligheter för personer med funktionsnedsättning att utöva fysisk träning i form av friskvård och anpassad friskvård, både inom kommunens egna verk-

samheter (träffpunkter) och på öppna marknaden. Att nyttja utbudet på kommunens träffpunkter är kostnadsfritt. På öppna marknaden krävs att man är inskriven och/eller betalar en avgift för att ta del av aktivitetsutbudet. Regionen tillhandahåller friskvårdslotsar för dem som har fysisk aktivitet på recept FaR.

Det finns instanser som bedriver träning/idrott/friskvård i Uppsala kommun som har anpassat tillgängligheten i och utanför anläggningarna, vilket tillgodoser delar av de behov som de målgrupper som omsorgsnämndens målgrupper har. För att tillgodose övriga behov där inre och yttre hinder hos den enskilde begränsar fysisk aktivitet behövs samverkan mellan olika huvudmän, nivåer och yrkesgrupper.

I en studie från Statens Folkhälsoinstitut visas att för personer med funktionsnedsättning är hälsopreventionen eftersatt och att det är en långsiktig ekonomisk vinning att satsa på friskvård för denna målgrupp. Förvaltningen menar att det vore bättre om uppdraget inte enbart var fokuserat på partnerskap utan ett bredare uppdrag för att Uppsala kommun ska kunna förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att ta del av anpassad friskvård. I det arbetet behöver förvaltningen samverka med övriga förvaltningar, det civila samhället och regionen.

Förslag på nytt uppdrag: *Utreda villkor och finansiering för att skapa fler möjligheter till anpassad friskvård i samverkan med andra huvudmän och det civila samhället.* (KS, ÄLN, SCN, OSN och IFN)

Taxor och avgifter

Nu gällande avgiftssystem inom omsorgerna om äldre och funktionsnedsatta i Uppsala kommun antogs av kommunfullmäktige (KF) 2008-05-26. KF:s beslut innefattade ett uppdrag till äldrenämnden att göra nödvändiga kompletteringar och justeringar av tillämpningsanvisningar för avgiftssystemet. Äldrenämnden antog med stöd av detta särskilda tillämpningsanvisningar för avgiftssystemet 2008-10-09.

Äldreförvaltningen har uppdraget att i samverkan med omsorgsförvaltningen se över avgifter enligt tillämpningsanvisningar för äldre och funktionsnedsatta. En genomgång har gjorts av tillämpningsanvisningarna för att omsorgsnämndens insatser tydligare ska framgå. I sak har inget förändrats utan anvisningarna har hela tiden tillämpats för exempelvis bostad med särskild service och hem för vård eller boende på det sätt som nu har förtydligats i anvisningarna. Tilläggen är rödmarkerade.

I förslaget till tillämpningsanvisningar föreslås en förändring gentemot tidigare beslut och det gäller kommunal hemsjukvård. Förslaget är att avgiften för hälso- och sjukvårdsinsatsen ska vara densamma som ett besök hos distriktssköterskan i Region Uppsala d.v.s. 150 kr/besök. Högkostnadsskyddet inom regionen är 1 100 kr per år. Maxtaxa för kommunal hälso- och sjukvård uppnås efter tre besök på en månad. Förslaget är att höja maxtaxan per månad från 303 till 450 kr. Ett fåtal personer har behov av längre tids hälso- och sjukvård av kommunen utan att ha andra insatser. Avgiften för hälso- och sjukvård ingår i kommunens ordinarie maxtaxa som för 2018 är 2 044 kr/månad, d.v.s. personer kan maximalt betala 2 044 kr/månad för trygghetslarm, hemtjänst och hälso- och sjukvård. För alla omsorgsavgifter görs en inkomst-

prövning och personer med flera insatser enligt socialtjänstlagen och de lägsta inkomsterna skyddas och betalar ingen avgift eller en mycket låg avgift. Vid en jämförelse med andra kommuner som ingår i R9-nätverket framgår följande:

Hälso- och sjukvårdavgift 2018									2019
Eskils-tuna	Gävle	Jön-köping	Lin-köping	Norr-köping	Söder-tälje	Väs-terås	Öre-bro	Uppsa-la	Uppsa-la
				100 kr					150 kr
				per be-sök,				101 kr	per
150 kr	300 kr			max 400			325 kr	per be-sök, 303	450 kr
per	per			kr per			per	kr per	per
besök	månad	0 kr	0 kr	månad	0 kr	0 kr	månad	månad	månad

Norrköping har liksom Uppsala en särskild maxtaxa för endast hälso- och sjukvårdsinsatser. I Gävle och Örebro kostar hälso- och sjukvård 300 kr respektive 325 kr per månad oavsett antal besök.

Omsorgsnämnden hade i februari 2018, 95 personer som fick kommunal hälso- och sjukvård via äldreförvaltningen. Hur stor del av dem som har avgiftsutrymme och som kommer att kunna betala mer är inte klarlagt.

Äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen föreslår en höjning av hemtjänstavgiften från 254 kr/timme till 275 kr/timme. Genomsnitt för timtaxa för kommunerna inom R9 är 322 kr/timme. Det är totalt 421 personer som är beroende av hemtjänst inom omsorgsnämndens område. Av dessa är det 70 personer, 40 kvinnor och 30 män som har ett avgiftsutrymme som gör att de har möjligheter att betala och som inte har uppnått maxtaxa. Av dessa är det de personerna som har upp till 7,2 timmar per månad som kommer att få en höjd avgift. Vid en kontroll i april så var det mindre än fem personer som kommer att få höjd avgift. Det är mycket ovanligt att en person under 65 år har ett så litet behov av hemtjänst.

Äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen föreslår också en höjning av kostnaden för matdistribution från 51 kr/matlåda inklusive leverans till 58 kr/matlåda. Höjningen innebär att den enskilde betalar självkostnadspris och att nämnden inte subventionerar matdistributionen. Kommunfullmäktige fastställde 2012 att matdistributionen skulle kosta 50 kr från och med 1 januari 2013 med en årlig uppräkningsindex enligt index med 41,0112 av prisbasbeloppet delat med 365 dagar. Beslutet har fått till följd att avgiften för matdistribution har legat still på 50 kr mellan 2013 och 2017 och från och med 2018 är avgiften 51 kr. I en jämförelse med övriga kommuner inom R9-nätverket ser det ut enligt följande:

Avgift matdistribution i hemmet 2018		
Kommun	Avgift per matlåda	Leveransavgift per dag för dem utan annan insats
Örebro	68 kr	
Västerås	59 kr	
Södertälje	55 kr	22 kr
Norrköping	51 kr	20 kr
Uppsala	51 kr	
Gävle	50 kr	
Jönköping	47 kr	7 kr
Medel exkl. Uppsala	54 kr	
Median inkl. Uppsala	51 kr	
Median riket 2014	50 kr	

Omsorgsnämnden tog den 22 februari 2017 beslut om att föreslå kommunfullmäktige (OSN-2016-0328) att ändra maxtaxan gällande omvårdnadsavgiften inom bostad med särskild service och hem för vård eller boende i två steg. En ändring av maxtaxan med 284 kr per månad från 1 juli år 2017 (upp till 1 728 kr/månad) och sedan med ytterligare cirka 285 kr upp till ordinarie maxtaxa från och med år 2018. Det har visat sig svårt rent tekniskt att ta ut avgiften så beslutet har verkställts stegvis under 2018 istället för 2017 och från och med 2019 kommer maxtaxan att vara densamma som för boende på vård- och omsorgsboende och korttidsboende för äldre.

Nämnden tog 2017 beslut om att matavgifter inom LSS-området skulle indexregleras. För övriga avgifter inom LSS-området finns inga förslag på förändringar.

Konsekvenser för ekonomi, jämställdhet och tillgänglighet

Samtliga avgifter i tillämpningsanvisningarna är kopplade till prisbasbeloppet enligt socialförsäkringsbalken och 2019 års belopp har ännu inte fastställts av Statistiska centralbyrån. Höjningen 2018 är förväntas ge cirka 230 tkr vilket kan vara ett mått på ungefär hur mycket en eventuell höjning ger. Höjningen av avgiften för matlåda kommer att ge ytterligare 60 000 kr för 2019. Övriga höjningar har inte varit möjliga att räkna på eftersom det handlar om avgiftsutrymme hos dem som ska betala. Konsekvenser för jämställdheten handlar om varje persons avgiftsutrymme, vilket har gjort det svårt att beräkna. Höjningen av avgiften för hälso- och sjukvård kommer uppmuntra till att använda sig av regionens hälso- och sjukvård.

För omsorgsnämnden

Eva Christiernin
ordförande

Peter Jernberg
nämndsekreterare

Avgifter enligt tillämpningsanvisningar för äldre och funktionsnedsatta 2019

TAXAN/AVGIFTEN AVSER	ENHET	TAXA 2017 KRONOR	TAXA 2018 KRONOR	MEDEL R9 2018	TAXA 2019 KRONOR	FÖRÄNDRING KRONOR	FÖRÄNDRING PROCENT	INGÅR I MAXTAXA**
Ordinärt boende								
Hemtjänst	Kronor per timme	250	254	322	275 kr/timme*	21 kr/timme	8%	Ja
Matdistribution	Kronor per matlåda	50	51	54	58 kr/matlåda*	7 kr/matlåda	14%	Nej
Trygghetslarm ordinärt boende	Kronor per månad	201	204	205	0,45% av PBB	-	-	Ja
Legitimerad HS-insats för personer <85 år	Kronor per besök	100	101	-	150 kr/besök*	49 kronor/besök	49%	Ja
Korttidsboende								
Omsorg	Kronor per dygn	67	68	71	1/30 av maxtaxa vårdboende per dygn	-	-	Ja
Matservice	Kronor per dygn	101	102	108	1/30 av maxtaxa måltider vårdboende per dygn	-	-	Nej
Vård- och omsorgsboende								
Omsorg	Kronor per månad	2013	2 044	2 044	Max en tolfedel av 53,92% av PBB (maxtaxa)	-	-	Ja
Matservice	Kronor per månad	3020	3 067	3 107	6,74% av PBB	-	-	Nej
Dagverksamhet								
Måltider inkl kaffe	Kronor per dag	50	51	66	61 kr/dag	10 kr/dag	20%	Nej
Förbrukningsartiklar m.m. boende								
Lakan	Kronor per månad	100	102	102	0,22% av PBB	-	-	Nej
Förbrukningsartiklar	Kronor per månad	122	124	124	0,27% av PBB	-	-	Nej
Bostad med särskild service SoL, HVB								
Omsorg	Kronor per månad	1467	1467 kr 1.1.2018, 1756 kr 1.7.2018		Max en tolfedel av 53,92% av PBB (maxtaxa)	cirka 300 kr/månad från 1 juli 2018	17%	Ja

**Enligt 8 kap 5 § 1. Socialtjänstlagen max en tolfedel av 53,92% av prisbasbelopp per månad (2018: 2 044 kr/månad)

Taxan/avgiften avser	Enhet	Taxa 2018 i kronor	Taxa 2019 i kronor	Förändring i procent	Medel R9 2018
Lusthuset					
Besöksavgift uppsalabor vuxna från 21 år	Kronor per besök	30	30	0%	
Besöksavgift boende annan kommun	Kronor per besök	100	100	0%	
Introduktion till ny personal – externa utförare betalar	Kronor per gång	750	750	0%	
Måltidsavgift korttidsvistelse LSS					
Måltider barn och ungdomar, heldag	Kronor per dygn	71	0,156 % av PBB	0%	
Måltider barn och ungdomar, halvdag	Kronor	36	hälften av ovanstående	0%	
Måltider vuxna från 21 år, heldag	Kronor per dygn	101	0,22 % av PBB	0%	
Måltider vuxna från 21 år, halvdag	Kronor	53	hälften av ovanstående	0%	
Måltidsavgift kontaktfamilj SoL/ LSS					
Måltider barn och ungdomar, heldag	Kronor per dygn	71	0,156 % av PBB	0%	
Måltider barn och ungdomar, halvdag	Kronor	36	hälften av ovanstående	0%	
Måltider vuxna från 21 år, heldag	Kronor per dygn	101	0,22 % av PBB	0%	
Måltider vuxna från 21 år, halvdag	Kronor	53	hälften av ovanstående	0%	
Måltidsavgift hem för vård eller boende					
Måltider barn och ungdomar, heldag	Kronor per dygn	71	0,156 % av PBB	0%	
Måltider barn och ungdomar, halvdag	Kronor	36	hälften av ovanstående	0%	
Korttidstillsyn					

Kost 12-21 år	Kronor per månad	200	200	0%
Bostad med särskild service LSS 9 § 8				
Boendeavgift för barn och ungdomar under 18 år	Enligt samma schablon som underhålls-stödet per mån per förälder, mat ingår	>15 år: 1573 kr per månad, <15 år: 1573 kr per månad, från 1 februari 1723 kr per månad, från 1 augusti 2073 kr per månad	Enligt samma schablon som underhålls-stödet per mån per förälder, mat ingår	
Boendeavgift för ungdomar från 1 juli det året de fyller 19 år	kronor per månad	2 275	5 % av PBB	

**TILLÄMPNINGSANVISNINGAR INOM
OMSORGERNA OM ÄLDRE OCH
FUNKTIONSNEDSATT
I
UPPSALA KOMMUN 2019¹**

1

enligt § 139 ALN-2007-0127.11; att uppdra till äldrenämnden att göra erforderliga kompletteringar och justeringar av tillämpningsreglerna för avgiftssystemet för äldre- och funktionsnedsatta.

1. Allmänt

Dessa tillämpningsanvisningar gäller för handläggning av avgifter för biståndsbedömda insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen².

1.1 Lagrum

Kommunens avgiftssystem och tillämpningsregler för avgifter för omsorgerna om äldre- och funktionsnedsatta styrs av flera olika lagar och förordningar. Till dessa hör följande:

- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Inkomstskattelagen (1999:1229)
- Kommunallagen (2017:725)
- Socialförsäkringsbalken (2010:110)
- Förvaltningslagen (2017:900)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Hyreslagen (12 kap Jordabalken (1970:994))
- Arkivlagen (1999:782)
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Lag om vissa kommunala befogenheter (2009:47)

1.2 Huvudprinciper i avgiftssystemet

Utgångspunkten för avgiftssystemet är att de samlade avgifterna för boende, hjälp i hemmet, service och omvårdnad, inte får uppgå till så stort belopp att den enskilde inte har kvar tillräckliga medel för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader, ett s.k. förbehållsbelopp. Kommunen beräknar förbehållsbeloppet utifrån ett minimibelopp³ som fastställts i socialtjänstlagen. Till minimibeloppet läggs den enskildes bostadskostnader. De avgifter som ska räknas samman finns redovisade under kapitel 2.

1.2.1 Högkostnadsskydd

Avgiften⁴ för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende samt kommunal hälso- och sjukvård (av sjuksköterska, arbetsterapeut, fysioterapeut eller sjukgymnast) får uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet, som årligen fastställs av regeringen.

---

² Personer med funktionsnedsättning med beslut enligt LSS betalar ingen omsorgsavgift. Däremot utgår avgifter för mat, hyra samt hälso- och sjukvård.

³ Se förklaring av minimibelopp under punkt 5.1

⁴ Enligt 8 kap 5 § 1 socialtjänstlagen

Avgiftstaket gäller för varje vårdtagare var för sig, således även för makar, registrerade partners och sammanboende oavsett om båda eller en av parterna har en biståndsbedömd insats.

Detta högkostnadsskydd gäller även för omvårdnadsavgiften samt HS-insats vid bostäder med särskild service.

1.2.2 Avgiftsutrymme

För att beräkna det individuella avgiftsutrymmet avräknas skatter, bostadskostnad samt minimibelopp från den enskildes bruttoinkomster.

De sammanlagda avgifterna får inte överstiga avgiftsutrymmet och inte heller avgiftstaket (maxtaxan) enligt föregående punkt. Om de sammanlagda avgifterna är högre än avgiftsutrymmet korrigeras avgifterna ned till avgiftstaket.

Beräkningen av den enskildes avgiftsutrymme går till på följande sätt:

$$\begin{aligned} &+ \text{Bruttoinkomster inkl. ev. bostadstillägg el. motsvarande} \\ &- \text{skatter som ingår i inkomstbegreppet}^5 \\ &- \text{faktisk boendekostnad} \\ &- \text{minimibelopp (generellt)} \\ &- \text{minimibelopp (individuellt)}^6 \\ \hline &= \text{disponibelt avgiftsutrymme} \end{aligned}$$

1.2.3 Negativt avgiftsutrymme

Om det disponibla avgiftsutrymmet blir noll eller negativt tas ingen omvårdnadsavgift och/ eller HS-avgift ut. Vid negativt avgiftsutrymme reduceras också avgiften för matkostnaden på vård- och omsorgsboende, **bostad med särskild service och HVB** -med det negativa avgiftsutrymmet, dock som mest ner till Konsumentverkets beräkning av skäliga levnadskostnader för livsmedel för aktuellt år. När reduktion sker del av månad beräknas det per dag med en 365:e del av beräknad årskostnad.

Om den enskilde avstår från att lämna uppgifter om inkomst, kapitalinkomst och/eller boendekostnad görs ingen prövning av förbehållsbeloppet, utan avgift tas ut enligt maxavgiften.

⁵ Kommunal och statlig inkomstskatt samt skatt på inkomst av kapital.

⁶ I förekommande fall för ex. god man.

2. Avgifter och ersättningar som ingår i avgiftssystemet

2.1 Avgiftsbelagda insatser med högkostnadsskydd

De olika avgifter som ska räknas samman och jämföras med den enskildes avgiftsutrymme är följande:

- Omvårdnads- och serviceavgift inom hemtjänst
- HS insats inom ordinärt boende för brukare under 85 år
- Omvårdnad på vård- och omsorgsboende, **bostad med särskild service samt hem för vård eller boende (HVB)**
- Omvårdnadsavgift på korttidsboende
- Avgift för trygghetstelefon

2.2 Kostnadsersättningar och avgifter utanför högkostnadsskydd

Följande kostnadsersättningar och andra avgifter ligger utanför högkostnadsskyddet (maxtaket):

- Kostnadsersättning för förbrukningsvaror, möbler, husgeråd m.m. i särskilt boende **och bostad med särskild service** som ingår bland posterna i minimibeloppet
- Avgift för måltider i vård- omsorgsboende, **bostad med särskild service samt hem för vård eller boende (HVB)**
- Avgift för måltider i korttidsvård
- Avgift för måltider i dagverksamhet
- Avgift för matdistribution med färdiglagad mat i ordinärt boende

2.3 Avgiftsfri service och vård

Följande insatser och stöd är helt avgiftsfria:

- Insats från syn- och hörselinstruktör
- Ej biståndsbedömd öppen dagverksamhet
- Insatser beslutade enligt LSS
- Boendestöd
- Omvårdnad på dagverksamhet
- Avlösning i hemmet med upp till 24 timmar när närstående vårdar någon över 65 år
- Ledsagning
- Kontaktperson

3. Inkomstbegrepp

3.1. Allmänna principer

Den enskildes aktuella bruttoinkomster läggs samman på årsbasis varefter skatter avräknas (=nettoinkomst). Därefter divideras beloppet med tolv för att få fram en månadsinkomst efter skatt.

Beräkningen sker utifrån sådana inkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagen med tillägg för vissa typer av ersättningar som är undantagna från beskattning i Sverige. S.k. allmänna avdrag⁷ medges inte vid inkomstberäkningen. Utgångspunkt för avgiftsberäkningen är inhämtade inkomstuppgifter från Försäkringskassan, Pensionsmyndighet, Skatteverket samt uppgifter den enskilde lämnat i sin inkomstanmälan.

3.1.1 Inkomstslag

Förvärvsinkomster beräknas utifrån vad som gäller för posterna tjänst respektive näringsverksamhet⁸. Enligt dessa lagrum minskas intäktsposterna med kostnadsposterna.

3.1.2 Inkomst av tjänst

Till inkomstslaget tjänst⁹ räknas exempelvis följande:

- inkomst minus utgift¹⁰ av tjänst t.ex. lön, arvoden, sjukpenning, vissa förmåner och andra skattepliktiga ersättningar
- pension
- livränta (vanligen del av)
- vårdbidrag¹¹.

3.1.3 Vissa skattefria ersättningar

Tillägg ska göras för vissa skattefria¹² ersättningar och inkomster, t.ex.

- stipendier till den del de överstiger 3000 kr
- studiemedel i form av studiebidrag
- avtalsgruppsjukförsäkringar (AGS-ersättningar) som inträffat före år 1991
- alla utländska inkomster, pensioner och andra ersättningar som beskattas i Sverige eller i utlandet eller skattefria sådana.
- barnbidrag.

⁷ Se ”Allmänna avdrag”, 62 kap, inkomstskattelagen.

⁸ enligt 10 kap, 16 § och 14 kap. 21 § inkomstskattelagen.

⁹ 11 kap, inkomstskattelagen

¹⁰ Utgift för att förvärva och behålla inkomster ska dras av som kostnader (om inte annat anges i kap 9, 12 eller 60 i inkomstskattelagen).

¹¹ Endast den del som är skattepliktig inkomst av tjänst; den del som utgör ersättning för merutgifter räknas inte som inkomst

¹² t ex handikappersättning, hemsjukvårdsbidrag, assistansersättning samt ersättningar som inte ingår i inkomstbegreppet i inkomstberäkningarna för bostadstillägget.

3.1.4 Inkomst av näringsverksamhet

Inkomst av näringsverksamhet beräknas enligt inkomstskattelagen¹³, dock endast uppkomna överskott. Inkomsten korrigeras så att avdrag för tidigare års underskott och avdrag för kostnader för egen pension, till den del de inte överstiger ett halvt prisbasbelopp, ska öka den beräknade näringsinkomsten.

3.1.5 Inkomst av kapital

Beräkning av överskottet i inkomstslaget kapital görs utifrån uppgifter som erhålls direkt från Skatteverket. De avser då uppgifter för två år tillbaka. Den enskilde ges möjlighet att skicka in den faktiska inkomsten per den 31 december året innan hjälpåret som grundas på de kontrolluppgifter den enskilde kan få från sin bank. Kontrolluppgiften ska då bifogas inkomstanmälan vid den årliga omräkningen. Inkomster som utgör kapitalinkomster enligt inkomstskattelagen¹⁴ ingår, efter gjorda avdrag, i inkomsten. Uppskovsavdrag, negativ räntefördelning och realisationsförlust som minskat realisationsvinst kan endast dras av mot kapitalinkomsterna, och högst i nivå med kapitalinkomsterna.

Undantag: Kapitalvinster/-förluster ingår inte i kommunens inkomstbegrepp. Det betyder att vinster och förluster vid försäljning av villa, bostadsrätt och aktier inte tas med vid beräkning av avgift. Förmögenhet påverkar inte inkomstberäkningen.

3.1.6 Bostadsstöd

Bostadsbidrag, bostadstillägg och särskilt bostadstillägg ingår i inkomstbegreppet¹⁵:

- BTP - Statligt bostadstillägg till pensionärer,
- **Bostadstillägg till personer med sjukersättning och personer med aktivitetsersättning,**
- SBTP - Särskilt bostadstillägg till pensionärer (med låg inkomst)
- Bostadsbidrag till barnfamiljer
- Boendetillägg.

3.1.7 Skatteberäkning

En skatteberäkning görs med statlig och kommunal inkomstskatt, skatt på kapitalinkomster enligt gällande regler för slutlig skatteberäkning. Kyrkoavgift är en frivillig avgift utöver den s.k. begravningsavgiften och avräknas därför inte från inkomsterna.

Uppsala kommun beräknar skatt utifrån den skattesats som gäller den stadsdel där den enskilde bor, vilket gör att inkomst kan skilja sig från utbetalning från Pensionsmyndighet och Försäkringskassa som beräknas enligt en generell skattetabell för Uppsala kommun med justering vid årlig deklaration.

---

13 14 kap. 21 §.

14 Inkomstskattelagen kap. 41.

15 Enligt 8 kap 4§ socialtjänstlagen .

Fastighetsavgift för permanentbostad enligt senaste taxering räknas som bostadskostnad¹⁶. Fastighetsskatt för annan fastighet, tex. fritidsbostad avräknas inte från inkomstunderlaget.

Skatt på beviljat uppskov på kapitalvinst från försäljning av villa/bostadsrätt¹⁷ ingår under rubrik ”statlig skatt på kapitalinkomst” i deklARATIONEN. Detta betyder att hänsyn redan tagits till denna skatt och ska inte tas upp på annat sätt vid beräkning av avgift.

3.2 Inkomstberäkning makar

Makars och registrerade partners inkomster läggs samman och fördelas med hälften på vardera personen. Var och en debiteras avgift efter det bistånd som beviljats.

Sammanboende som inte är gifta räknas som ensamstående från avgiftssynpunkt oavsett om man har delad ekonomi. Var och ens inkomst ligger således till grund för avgiftsberäkningen.

Specialregler¹⁸ gäller för makar, registrerade partners och sammanboende när en av dem flyttat till särskilt boende.

3.3 Barns inkomster

Barns inkomster påverkar inte avgifterna.

3.4 Uppgiftsinsamling

Avgiftsunderlaget grundas på aktuella inkomstuppgifter samt uppgifter om bostadskostnader. Detta sker initialt när den enskilde får en insats för första gången, vid en årlig omräkning samt vid andra förändringar t.ex. ändrat civilstånd. För att underlätta uppgiftsinsamlingen inhämtas uppgifter via datamedia från de myndigheter där så är möjligt och lämpligt. Uppgifter som inte kan, eller får, hämtas därifrån inhämtas direkt från den enskilde genom särskild inkomstsblankett.

Om den enskilde avstår från att lämna uppgifter om inkomst och kostnader görs ingen prövning av individuellt avgiftsutrymme, utan avgiften blir enligt maxavgiften.

Uppgifter till avgiftssystemet hämtas enligt nedan.

3.4.1 Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten

Ålderspension;

- Premiepension
- Tilläggspension
- Inkomstpension
- Garantipension
- Arbetskadeföränta

---

16 se Bostadskostnadsbegrepp, kap 4.

17 30 % på 1,67 % av uppskovsbeloppet enligt Skatteverket.

18 Makar bör anmäla till pensionsmyndighet om ändrat civilstånd.

- Sjuk-och aktivitetsersättning
- Bostadsbidrag
- Bostadstillägg för personer med aktivitetsersättning och sjukersättning
- Äldreförsörjningsstöd
- BTP, statligt bostadstillägg för pensionärer
- SBTP särskilt bostadstillägg för pensionärer

Efterlevandepension

- Änkepension
- Omställningspension
- Yrkesskadelivränta

Handikappersättning räknas ej som inkomst.

3.4.2 SCB (Statistiska centralbyrån)

Uppgifter om skatter och avgifter på församlingsnivå:

- Kommunalskatt
- Landstingsskatt
- Begravningsavgift (olika för olika församlingar)

3.4.3 SKV (Skatteverket)

Uppgifter om skatt och kapital:¹⁹

- Statlig skatt
- Överskott kapital

3.4.4 Uppgifter genom den enskilde

- Tjänstepension
- Privat pension
- Utländska inkomster, pensioner och ersättningar
- Inkomst av näringsverksamhet jämte vissa avdrag
- Stipendier och studiebidrag
- Inkomst av kapital; räntor, utdelningar m m (föregående år)
- Bostadskostnad och andra uppgifter om bostaden
- Kostnad för god man **eller förvaltare**, ska verifieras med beslut från överförmyndarnämnden
- Kostnad för underhållsbidrag, **underhållstöd**.

Särskild uppgiftsblankett med information om kommunens avgiftssystem lämnas till den enskilde eller dennes företrädare (god man, närstående).

Om den enskilde har synpunkter på avgiftsbeslutet finns möjlighet att lämna in nya verifierade uppgifter för ny bedömning och beslut. Vid den första avgiftsberäkningen ska brukare alltid bifoga sid.3 av senaste inkomstdeklaration.

---

¹⁹ Skatteverkets uppgifter är i princip oanvändbara vad gäller avgiftsberäkningarna eftersom beräkningarna ska bygga på aktuella inkomstuppgifter. Dels är Skatteverkets uppgifter 1-2 år gamla i snitt, dels är inga delkomponenter offentliga uppgifter annat än vad gäller skatterna. Vidare finns bara sammanräknade poster, inga detaljer. Uppgifterna kan i vissa sällsynta fall användas i kontrollsyfte för att jämföra inrapporterade uppgifter (eller frånvaro av sådana) med nivå på t ex taxerad förvärvsinkomst.

4. Bostadskostnader

4.1 Avräkning för bostadskostnad

Vid avgiftsberäkningen avräknas den enskildes bostadskostnad i permanent bostad från nettoinkomsten. För makar, registrerade partners samt sammanboende skall boendekostnaden för var och en av dem utgöra hälften av den framräknade faktiska bostadskostnaden

4.2 Beräkning av bostadskostnad

Den faktiska bostadskostnaden²⁰ för olika bostadstyper beräknas enligt samma regler som tillämpas av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vid beräkning av bostadsbidrag respektive bostadstillägg.,.

4.3 Dubbla boendekostnader

Vid flyttning till vård- och omsorgsboende, **bostad med särskild service** ska den enskilde ges ekonomisk möjlighet att avveckla sin tidigare bostad. Under den tid som den enskilde har dubbla bostadskostnader, kan på den enskildes begäran, avräknas faktisk bostadskostnad för båda bostäderna mot nettoinkomst. Dock högst tre månader. Den enskilde måste kunna verifiera dubbla hyreskostnader med hyresavi.

4.4 Avräkningsregler vid dubbla boendekostnader

Vid beräkning av dubbla boendekostnader minskas först omsorgsavgiften ner till noll kronor. Vid ett negativt avgiftsutrymme minskas även avgiften för måltiderna, dock som mest ner till beräknade normala levnadskostnader för livsmedel för aktuellt år²¹. I de fall den enskildes avgiftsutrymme blir negativt sedan bostadskostnader och förbehållsbelopp avräknats från nettoinkomsterna sker ingen jämkning av hyresavgiften i den särskilda boendeformen.

4.5 Kvarboendeskydd

Om hemmavarande make/registrerade partners/sambo (make 1) för sitt uppehälle är beroende av andra maken (make 2), som flyttar till vård- och omsorgsboende eller bostad med särskild service ska kommunen försäkra sig om att make 1 inte drabbas av ”en oskäligt försämrad situation” när avgifterna bestäms²² enligt tudelningsprincipen.

---

²⁰ Eller verifierade uppgifter från den enskilde.

²¹ Enligt Konsumentverkets beräkning.

²² Enligt socialtjänstlagen 8 kap. 6 § SoL.

4.6 Tudelningsprincipen

Följande beräkningsregler gäller:

Om maken med den högsta inkomsten flyttar till särskilt boende **eller bostad med särskild service** sker en jämkning av inkomsterna så att förbehållsbeloppet för den kvarboende maken eller sambon säkras.

Om maken med den lägsta inkomsten flyttar till särskilt boende eller bostad med särskild service sker ingen tudelning av inkomsterna.

Dessa beräkningsregler tillämpas utan att den enskilde påkallar det.

5. Förbehållsbelopp

5.1 Syfte med förbehållsbelopp

Syftet med förbehållsbelopp är att skydda äldre och personer med funktionsnedsättning från alltför höga avgifter och att dessa grupper ska få behålla en lägsta nivå av egna medel, som ska räcka till nödvändiga och normala levnadskostnader. Förbehållsbeloppet beräknas med ledning av ett så kallat minimibelopp och den faktiska boendekostnaden.

5.2 Minimibeloppet

Socialtjänstlagen har fastställt minimibeloppets nivå på per månad dels för ensamstående, dels för gifta/sammanboende ²³

Över 65 år

- Ensamstående: En tolfedel av 135,46 % av prisbasbeloppet
- Giftn/registrerade partners/sammanboende: En tolfedel av 114,46 % av prisbasbeloppet

Under 65 år

- För ensamstående och giftn/registrerade partners/sambor under 65 år är minimibeloppen 10 % högre än ovanstående
- För ungdomar under 18 år, som tar emot **stödinsatser i eget boende**, med egen inkomst gäller samma minimibelopp som för vuxna under 65 år.

Minimibeloppet avser de medel den enskilde behöver för att klara utgifter för sina personliga behov utöver bostadskostnaden ²⁴ för följande poster:

- Livsmedel
- Kläder, skor

²³ Födelseår, ej födelsedatum, bestämmer vilket förbehållsbelopp som ska användas i enskilda fall.

²⁴ Följer de belopp som årligen redovisas i Konsumentverkets hushållsbudget.

- Fritid, böcker mm
- Förbrukningsvaror
- Möbler
- Husgeråd
- Hygien
- Dagstidning, telefon, TV-licens,
- Hemförsäkring
- Hushållsel
- Öppen hälso- och sjukvård
- Läkemedel
- Tandvård
- Resor

5.3 Hushåll med barn eller ungdom 0-19 år

För hushåll med hemmavarande barn eller ungdomar utgår tillägg till minimibeloppet med de belopp som beräknats för olika åldrar enligt riksnormen för försörjningsstöd²⁵ Tillägg medges även för ungdomar mellan 19-21 år om barnet fortfarande går i gymnasiet²⁶.

Födelseår, ej födelsedatum, bestämmer vilket minimibelopp som används i det enskilda fallet.

5.4 Individuella tillägg till minimibeloppet

Kommunen kan i vissa situationer bestämma ett individuellt tillägg till minimibelopp. Detta genom en individuell prövning om den enskilde har "ett varaktigt behov av ett inte oväsentligt högre belopp" än det som omfattas av minimibeloppet. Med varaktigt behov avses minst sex sammanhängande månader och beloppet måste uppgå till minst 200 kr per månad.

Följande poster är exempel på levnadskostnader som kan föranleda beslut om individuellt tillägg till minimibeloppet:

- Fördyrad kost, t.ex. på grund av att maten erhålls via hemtjänsten i ordinarie boende eller i dagverksamhet eller på grund av att omsorgstagaren är yngre och av det skälet har en högre kostnad för sin matkonsumtion
- Fördyrad kost pga specialkost²⁷ t.ex. glutenfri kost
- Familje- och arbetssituationen, t ex underhållskostnad för minderåriga barn, arbetsresor samt andra kostnader som behövs för en familjs underhåll,
- Kostnader till följd av funktionsnedsättning, bl.a. för rehabilitering/habilitering inkl. resor,
- Yngre funktionsnedsatta personers rätt till fritidsaktiviteter som är naturliga för yngre personer,

---

²⁵ Socialstyrelsen

²⁶Enligt Föräldrabalken 7 kap 1 § är förälder underhållsskyldig upp tom 21 år om barnet fortfarande går i gymnasium

²⁷

http://www.konsumentverket.se/Global/Konsumentverket.se/Best%C3%A4lla%20och%20adda%20ner/rapporter/2012/2012_1_Merkostnader_for_tva_specialkoster.pdf

- Yngre funktionsnedsatta personers behov av medel för bosättning, familjebildning etc.
- Kostnaden för god man eller förvaltare. Underlag krävs in som vidimerar att brukaren har en kostnad.
- Kostnader för underhåll av minderåriga barn

Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning t.ex. handikappersättning kan inte föranleda tillägg till minimibelopp i särskilt boende.

5.5 Generellt tillägg till minimibeloppet

För boende i kommunens vård- och omsorgsboenden **och bostad med särskild service, HVB²⁸ som har helinackordering²⁹** görs ett generellt tillägg till minimibeloppet. Det görs med mellanskillnaden mellan vårdtagarens avgift för måltider och det belopp som ingår i livsmedelsposten i minimibeloppet. **Detta utgör en fördyrad levnadskostnad d.v.s. att kostnaden för mat när den enskilde är helinackorderad är högre än om personen lagar sin mat själv.³⁰** Detta gäller även vid växelvård, men inte vid vistelse på korttidsplats då detta inte avser vara stadigvarande mer än 6 månader.

5.6 Generell minskning av förbehållsbeloppet

Kostnaden för el och TV-avgift ingår i förbehållsbeloppet. För boende i kommunens vård- och omsorgsboenden, **bostad med särskild service samt HVB³¹** görs därför en generell minskning av minimibeloppet enligt nedan:

Ensamboende

- 0,5% av prisbasbeloppet för hushållsel,
- 0,41 % av prisbasbeloppet för TV-avgift.

Sammanboende

- 0,25% av prisbasbeloppet för hushållsel,
- 0,21% av prisbasbeloppet för TV-avgift.

Vid tillfällig vistelse i korttidsboende görs ingen generell minskning av förbehållsbeloppet för el- och TV-avgift. Vårdtagaren har kvar dessa kostnader i sin ordinära bostad.

5.7 Beslut om avgifter

När nytt prisbasbelopp är känt fastställer kommunen vid årets slut vilka avgifter som gäller för nästkommande år.

---

²⁸ Gäller om brukaren har ett hyreskontrakt med HVB-utföraren

²⁹ Gäller ej korttidsboende som avser kortare tid, mindre än sex månader.

³⁰ Uppsala kommun följer Socialstyrelsens riktlinjer och utgår från Konsumentverkets hushållsbudget för äldre personer. Livsmedelskostnaden för män respektive kvinnor anges i två åldersgrupper, 61-74 år och 75 år och äldre. Dessa fyra belopp summeras och divideras därefter med fyra för att få ett genomsnittsbelopp.

³¹ Gäller om brukaren har tecknat hyreskontrakt med HVB-utföraren

6. Avgifter i ordinärt boende

6.1 Fastställande av avgift

Avgift för service- och omvårdnadsinsats(hemtjänst) i ordinärt boende inklusive insats av sk Trygg hemgång³² beräknas utifrån registrerad tid hos brukaren, dock högst upp till befintligt avgiftsutrymme samt inom ramen för maxtaxan.³³

6.2 Kommunal hemsjukvård

Avgift tas ut för kommunala hemsjukvårdsinsatser som utförs av legitimerad sjukvårdspersonal till personer under 85 år. Kommunal hemsjukvård till personer över 85 år är avgiftsfri. Som legitimerad sjukvårdspersonal räknas sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast (fysioterapeut).

Vid både avgiftsbelagd insats enligt SoL och HS-insats inkluderas detta inom maxtaxan för SoL-insatser³⁴. Detta gäller alla patienter från den dag de fyller 21 år och omfattar även de patienter som **har LSS-insatser, och SoL-insatser.**

6.3 Personlig assistans

För insatser enligt LSS tas inga avgifter ut. För kompletterande insatser t.ex. hemtjänst tas omvårdnadsavgift ut.

6.4 Trygghetstelefon (trygghetslarm)

Avgift för trygghetstelefon debiteras med ett fast belopp per månad motsvarande 0,45 % av gällande prisbasbelopp.

6.5 Biståndsbedömd dagverksamhet

Biståndsbedömd dagverksamhet är avgiftsfri. Däremot tas en kostnad per dag ut för måltider och kaffe.

6.6 Matdistribution

Avgift för matdistribution i ordinärt boende tas ut med ett pris per matlåda.

---

³²Arbetsmodell för trygg utskrivning från slutenvården

³³ enligt 8 kap. 5 § SoL.

³⁴ Enligt beslut i KF 2015-12-07

7. Avgifter och kostnader i vård-och omsorgsboende, bostad med särskild service samt HVB

7.1 Omvårdnadsavgiften

Vård- och omsorgsboende drivs enligt helinackorderingsprincipen. **Bostad med särskild service och HVB drivs ibland med helinackordering.** Debitering av omvårdnadsavgift sker per månad. Som högst motsvarar avgiften det fastställda maxtaket för avgifter, d.v.s. högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

Debitering av avgift görs från och med den dag som inflyttning sker på boendet vilket är detsamma som verkställighetsdatum.

Ingen omvårdnadsavgift tas ut vid frånvaro. Eventuellt avdrag beräknas utifrån gällande maxtaxa.

7.1.1 Förbrukningsartiklar

Kostnad för förbrukningsartiklar ingår inte i kommunens avgifter däremot ingår de i minimibeloppet. Därför kan den enskilde teckna en överenskommelse med vårdgivaren/utföraren om tillhandahållande av förbrukningsartiklar mot en avgift som motsvarar Konsumentverkets årliga beräkning av förbrukningsvaror för ensamhushåll motsvarande 0,27 % av prisbasbeloppet per månad. Vårdgivaren/**utföraren** kan tillhandahålla lakan mot avgift motsvarande 0,22 % av prisbasbeloppet per månad.

Full månadsavgift utgår från och med den dag brukaren flyttar in. Ingen avgift utgår för aktuell månad vid utflytt/eller om brukaren avlider före den 10:e i månaden.

7.1.2 Måltider

Vid vård- och omsorgsboende ingår heldagskost bestående av frukost, lunch, kvällsmål och mellanmål. Avgift tas ut per dygn för samtliga närvarodagar från och med verkställighetsdagen. Avgift för matservice per månad vid vård- och omsorgsboende uppgår till 6,74% av prisbasbeloppet. Dygnsportionspriset uppgår till samma procentsats av prisbasbeloppet delat med 365.

~~Boende som får näringslösning via sond debiteras måltidsavgift av kommunen.~~ **Boende som får näringslösning via sond debiteras ej måltidsavgift.** Denna vårdtagare har rätt att utan avgift få små smakportioner av måltiden. Specialkost ingår i måltidsavgiften.

7.1.3 Bostad med särskild service och HVB

För personer med beslut i bostad med särskild service och HVB som inte har helinackordering kan andra regler gälla utifrån ett individbehov.

Vid viss del av måltider fördelas kostnaden enligt följande³⁵

Frukost 20 % av heltidskostnad

Lunch 30 % av heltidskostnad

Mellanmål 10 % av heltidskostnad

Middag (huvudmål) 40 % av heltidskostnad

7.1.4 Tillägg till förbehållsbeloppet

Ett generellt tillägg till förbehållsbeloppet görs för matserviceavgiften.

Lägsta belopp för måltider per månad följer Konsumentverkets årliga beräkningar av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper. Se även avsnitt 5.5.

7.1.5 Debitering vid frånvaro

Vid sjukhusvistelse tas ingen avgift ut för måltider från och med den dag den boende åker till sjukhuset till och med den dag den boende kommer tillbaka från sjukhuset.

Vid annan frånvaro tas ingen avgift ut för måltider vid avfärd före lunch och hel avgift vid avfärd efter lunch. Detsamma gäller vid återkomst, d.v.s. hel avgift tas ut vid återkomst före lunch och ingen avgift vid återkomst efter lunch. Motsvarande regler gäller även vid in- och utflyttning.

7.1.6 Parboendegaranti

Äldre har enligt socialtjänstlagen rätt att bo tillsammans i ett vård- och omsorgsboende även om bara en av makarna har behov av sådant boende. Den medflyttande kan välja att sköta sin eller bådass kosthållning eller välja att äta vid vårdboendet, då gäller enbart heldagskost.

Den medflyttande kan ha beslut om hemtjänst. Debitering för hemtjänst i särskilt boende sker utifrån beslutad tid för insats. Debitering av HS insats enligt hemtjänstens avgifter. Beslut för tvätt och städ görs enligt schablon. Justering p.g.a. negativt avgiftsutrymme gäller även för medflyttande.

7.1.7 Ändrad pensionsstatus

När en av två makar flytta permanent till ett vård- och omsorgsboende rekommenderas att, hos Pensionsmyndigheten, ansöka om ändrad pensionsstatus för makar, som lever med skild hushållsgemenskap. Detta kan medföra gynnsammare inkomster, bostadskostnader samt förbehållsbelopp.

7.2 Korttidsvård

Korttidsvård avser växelvård, avlastning eller vistelse på korttidsplats enligt äldrenämndens riktlinjer för vägledning och information om insatser enligt SoL och LSS.

---

³⁵ Enligt Socialstyrelsen

7.2.1 Omvårdnadsavgift korttidsboende, träningsboende

Omvårdnadsavgift debiteras per vistelsedag med belopp motsvarande högst en trettiondedel av det fastställda maxtaket per månad för avgifter enligt punkt 1.2.1. Beloppet avrundas nedåt till helt antal kronor. För den som redan betalar omvårdnadsavgift för hemtjänstinsatser i sitt ordinära boende blir den totala avgiften per månad högst lika med det fastställda maxtaket (1.2.1).

7.2.2 Måltider korttidsvård

Vid korttidsvård ingår heldagskost bestående av frukost, lunch, kvällsmål och mellanmål. Avgift debiteras per dygn och tas ut för samtliga närvarodagar med samma belopp som gäller för permanent vistelse i omvårdnadsboende (1/30-del av månadskostnaden per dygn).

Samma debiteringsregler för matservice vid in- och utflyttning gäller som vid permanentboende i särskild boendeform, se punkt 8.2.3.

7.2.3 Tillägg till förbehållsbeloppet

Individuellt tillägg till förbehållsbeloppet medges ej på korttidsplats då detta ej anses vara stadigvarande och mer än sex månader. Däremot tillämpas det vid vistelse på växelvårdsplats och beräknas per vistelsedag.

8. Övriga bestämmelser

8.1 Nedsättning av avgift och avgiftsbefrielse

Den enskilde har rätt att få en individuell prövning och eventuell nedsättning av avgiften, alternativt avgiftsbefrielse, då särskilda skäl föreligger. Till dessa skäl hör exempelvis dubbla bostadskostnader och hänsyn till kvarboende makes ekonomi.

8.2 Debiteringsrutiner

Debitering av avgifter sker månadsvis i efterskott. Betalning ska ske den sista dagen i månaden två månader efter den månad som insatsen är utförd. Obetald faktura går till inkasso 28 dagar efter förfallodag och ev. avbetalningsplan handläggs av kommunens inkassoavdelning.

8.3 Försäkringsfall

I de fall biståndsinsatserna ska bekostas av annan än den som får biståndet, av skadeståndsrättsliga, försäkrings- eller andra skäl, debiterar kommunen den faktiska kostnaden för insatserna. Omfattning, ersättning och typ av insatser avgörs från fall till fall varvid kommunen förhandlar med berörd ersättningskyldig part.

8.4 Anmälningsskyldighet

Den enskilde är skyldig att lämna inkomstblankett med aktuella uppgifter om inkomst- och bostadsförhållanden samt aktuell hyra.

Första gången en avgiftsberäkning sker ska sid.3 av den senaste inkomstdeklarationen bifogas som verifikat. Inkomstblankett ska också lämnas in vid den årliga omräkningen vid varje årsskifte samt vid förändringar under året. Den enskilde kan välja att inte lämna in dessa uppgifter och får då erlägga maxtaxa pga. att en individuell beräkning inte kan göras utan erforderliga underlag. Detta framkommer på inkomstblanketten³⁶ och via informationsbrev vid årsomräkningen. Om den enskilde senare bestämmer att lämna in inkomstblankett görs en ny beräkning och den nya avgiften gäller då from månaden när uppgiften inkommer.

8.5. Retroaktiv debitering

Om uppgifter framkommer som visar att för låg avgift debiterats under en period, kan retroaktiv debitering ske, dock inte längre tillbaka än för de sex senaste debiteringsmånaderna.

8.5.1 Återbetalning av avgift

Om uppgifter framkommer, som inte beror på den enskilde, som visar att för hög avgift debiterats, görs en återbetalning. Om uppgifter inkommer som visar att för hög avgift debiterats under en period, kan kommunen besluta om retroaktiv återbetalning dock inte längre tillbaka än för de sex senaste debiteringsmånaderna. Detta gäller dock inte om blankett inte inkommer eller inkommer för sent vid den årliga årsomräkningen.

8.6 Avgiftsbeslut

Den enskilde delges alltid ett skriftligt avgiftsbeslut där avgiftsunderlag och beloppen för de slutliga avgifterna framgår. Avgiftsbeslutet ska innehålla avgift om vilka lagrum som ligger till grund för beslutet och besvärstid.

Beslutet gäller högst ett år d.v.s. till nästa generella omräkning av avgifterna. Om det är känt att uppgifter i avgiftsunderlaget som kan påverka avgifterna, kommer att ändras, bör kortare giltighetstid sättas.

Beräkning av avgifterna görs årligen utifrån det nya prisbasbeloppet, skattebestämmelser, inkomstuppgifter, bostadskostnader m.m. Ändring av avgift på grund av ändrat prisbasbelopp får göras utan föregående underrättelse till den enskilde.

8.6.1 Ändring av avgiftsbeslut

Om andra förhållanden uppkommer som kan påverkar avgiftens storlek måste alltid kommunen meddelas. T.ex. vid:

- ändrat civilstånd
- flytt till vård- omsorgsboende
- behov av individuellt förbehållsbelopp
- beviljande, ändring eller upphörande av bostadstillägg/-bidrag

Ändring av avgift gäller från och med månaden efter det att anledningen till ändringen inträffade om den avser del av månad. Ändring av avgiften ska

---

³⁶ Inkomstblankett bilaga 2.

dock gälla från och med samma månad som anledning till ändringen uppkom, om ändringen avser hela månaden.

Den enskilde ska alltid få information om ändring av avgift via ett nytt avgiftsbeslut där det framgår vad ändringen beror på. Den enskilde ska även själv medverka vid omräkning av avgiftsunderlaget och lämna nytt underlag, inkomstblankett, för sådan omräkning.

8.6.2 Delegering av beslut om avgifter

Beslut om avgifter, individuella tillägg till minimibelopp, nedsättning av avgift samt avgiftsbefrielse fattas enligt respektive nämnds delegationsordning.

8.8 Överklagande

Beslut om avgiftsregler fattas av kommunfullmäktige. Sådana beslut överklagas hos förvaltningsrätten genom laglighetsprövning enligt kap 10 kommunallagen. Då prövas endast lagligheten i beslutet.

8.8.1 Enskilt avgiftsbeslut

Beslut om avgifter och/eller förbehållsbelopp enligt 8 kap, 4-9 § SoL kan överklagas genom förvaltningsbesvär enligt 16 kap. 3 § SoL hos allmän förvaltningsdomstol (förvaltningsrätt i första instans). Det kan gälla avgiftens storlek, avgiftsändring, beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp.

Om överklagandet bifalls kan domstolen ersätta det överklagade beslutet med ett nytt beslut.

8.8.2 Besvärstid

Överklagande av beslut om avgifter eller förbehållsbelopp ska inkomma till den myndighet som fattat det överklagade beslutet inom tre veckor från det att den överklagande fått del av beslutet. Kommunens handläggare ska vid behov vara behjälpliga med överklagande om den enskilde begär detta.

8.9 Privata underhållsavtal

Privata avtal om underhåll mellan vårdtagaren/ och annan person, t.ex. make/registrerade partners eller sammanboende, föranleder inte förändring av avgiftsberäkningen eller jämkning av avgifterna för vårdtagaren. S.k. civilrättsliga avtal har ingen rättsverkan på kommunens lagbundna avgiftsregler.

8.10 Vård- och hemvårdsinsatser i annan kommun

Kommunen har betalningsansvar för alla medborgare folkbokförda i kommunen. Om den enskilde får hemtjänstinsats eller vistas i särskild boendeform i annan kommun tillämpas avgift enligt folkbokföringskommunens avgiftssystem. Hemkommunen fakturerar den enskilde dennes avgift som beräknas retroaktivt så snart faktura inkommit till hemkommun från vistelsekommunen.